

KLASA: UP/I-344-07/19-01/40
URBROJ: 376-05-3-19-3
Zagreb, 9. svibnja 2019.

Na temelju članka 12. stavka 1. točke 4. i članka 35. stavka 1. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17), a u vezi sa člankom 18. stavkom 5. Pravilnika o univerzalnim uslugama u elektroničkim komunikacijama (NN br. 146/12, 82/14 i 41/16) u postupku pokrenutom na zahtjev Mjesnog odbora Ogorje, Općina Muć protiv trgovačkog društva Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9 radi pristupa univerzalnoj usluzi, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, na sjednici održanoj 9. svibnja 2019. donosi

ODLUKU

- I. Utvrđuje se da je zahtjev Mjesnog odbora Ogorje, Općina Muć za korištenje univerzalne usluge pristupa internetu s brzinama prijenosa podataka od najmanje 1 Mbit/s, razuman.
- II. Nalaže se trgovačkom društvu Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9, Zagreb, da u naselju Radunić u roku od 90 dana od dana zaprimanja ove odluke omogući korištenje univerzalne usluge pristupa internetu s brzinama prijenosa podataka od najmanje 1 Mbit/s.
- III. Nalaže se trgovačkom društvu Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9, Zagreb da u roku 8 dana od dana postupanja po točki II. ove odluke dostavi Hrvatskoj regulatornoj agenciji za mrežne djelatnosti dokaz o istom.

Obrazloženje

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) zaprimila je 12. studenog 2018. zahtjev Mjesnog odbora (dalje: MO) Ogorje, Općina Muć (potpisan od strane 26. stanovnika) naselja Radunić (dalje: korisnici) radi nemogućnosti ostvarivanja Internet veze na području naselja Radunić.

MO u osnovi navodi da je njihovo naselje Radunić spojeno na centralu Donje Ogorje, međutim zbog prevelike duljine nije moguće ostvariti nikakav Internet uslugu već stanovnicima predmetnog naselja stoji na raspolaganju samo klasična govorna usluga koja je zbog prevelike duljine upitne kakvoće. Osim toga, jakost signala mobilne mreža HT-a nije zadovoljavajuće razine pa zbog toga stanovnici ne mogu ostvariti Internet uslugu ni preko te mobilne mreže.

U svrhu utvrđivanja činjeničnog stanja HAKOM je 30. studenog 2018. zatražio od HT-a:

- Očitovanje na navode iz predstavke.
- Podatke o pristupnoj mreži na predmetnom području.
- Tabelarni pregled smetnji u predmetnoj pristupnoj mreži unazad perioda od najmanje 1 godine.

- Izradu dokumenta „*Analiza silaznih i uzlaznih prijenosnih brzina po pojedinim kablskim pravcima*“ PM Donje Ogorje.
- Informaciju o pokrivenosti predmetnog područja (PM Donje Ogorje) signalom mobilnih mreža te podacima o tipičnim silaznim prijenosnim brzinama po pojedinim zaseocima; Radunić, Gornje Ogorje, Pribude, Velika Milišina i Mala Milišina.

Analizom dostavljenih podataka za PM Donje Ogorje proizlazi da je ista realizirana sa pet kablskih pravca tipa TK 59-50 (kabeli s pjenastom polietilenskom izolacijom). Kablski pravac PK-01 početnog je kapaciteta 400x4. Detaljne analize su pokazale da pojedini izvodi imaju slijedeće duljine pretplatničke petlje (dalje p.p.): PK 01-021 7440m, PK 01-022 7200m, PK 01-023 7034m, PK 01-024 6815m, PK 01-025 6219m i.t.d. Navedeni primarni izvodi locirani su na području naselja Radunić i preko njih se ostvaruje spoj korisnika predmetnog naselja na javnu komunikacijsku mrežu. Kablski pravac PK-02 početnog je kapaciteta 150x4. Na ovom kablskom pravcu najudaljeniji primarni izvod je PK 02-007 i on ima duljinu p.p. od 2820m. Kablski pravac PK-3 je početnog kapaciteta 150x4 sa najudaljenijim izvodom PK 03-001 duljine p.p. od 2832m. Ostala dva kablaska pravca (PK-04 i PK-05) imaju izuzetno kratke duljine p.p. (manje od 300m) te nisu od interesa.

Iz svega navedenog proizlazi da je duljina p.p. na području naselja Radunić najdulja te da slijedom toga treba očekivati probleme sa pružanjem širokopojasnih usluga. Prema tehničkoj dokumentaciji (vidi shematski nacrt kabela PK-01) za promjer vodiča navodi se podatak 0,4 mm što bi značilo da je ukupni omski otpor p.p. najudaljenijeg izvoda je 1711 ohm (7440x230). Uz tako veliki otpor p.p. pružanje klasične govorne usluge postaje upitno zbog nedovoljno potrebnog iznosa struje za napajanje mikrofona na području naselja Radunić. Detaljnom analizom vrijednosti pojedinih prijenosnih parametara (prije svega uzlaznog slabljenja) pojedinih korisnika koji imaju Internet uslugu (nalaze se na kraćim duljinama p.p. i nisu na području naselja Radunić) zaključuje se da je promjer vodiča predmetnog kablskog pravca 0,4 mm (za detalje vidjeti dokument: „*Analiza silaznih i uzlaznih prijenosnih brzina po pojedinim kablskim pravcima*“).

Analizom zauzetosti pojedinih izvoda koji su locirani na području naselja Radunić vidljivo je da nema ni jednog korisnika koji ima Internet uslugu već svi postojeći korisnici imaju samo govornu uslugu. Prvi korisnici koji imaju Internet uslugu nalaze se na izvodu PK 01-027 (p.p. - 380) i PK 01-028 (p.p. – 387)) jednog od ogranka kablskog pravca PK-01 a čije su duljine p.p. 5137m i 4415m respektivno. Međutim u dokumentu „*Analiza silaznih i uzlaznih prijenosnih brzina po pojedinim kablskim pravcima*“ za te korisnike se ne navode podaci o prijenosnim brzinama, što znači da modemi tih linija nisu bili aktivni.

Analiza smetnji za period od jedne godine (od 8. prosinca 2017. do 30. studenog 2018.) za PM Donje Ogorje pokazuje da smetnje od grmljavine predstavljaju cca 35% sveukupnih smetnji što čini cca 41% sveukupnog trajanja smetnji a što je dobrim dijelom posljedica dugačke p.p.

U svom očitovanju na upit HAKOM-a o pokrivenosti predmetnog područja mobilnim mrežama HT navodi. Na područje naselja Radunić, Gornje Ogorje, Pribude, Velika Milišina i Mala Milišina postoji slaba pokrivenost HT signalom mobilnih mreža (2G/3G/4G). Očekivano pokrivanje je najvećim djelom dovoljno za rad u vanjskom okruženju (očekivano pokrivanje se temelji na računalnom predikcijskom modelu). Lokacija koja pokriva najveći dio navedenog područja trenutno ima u radu samo 2G i 3G tehnologije (Zelovo). Proširenje 4G tehnologijom je planirano u prvoj polovici sljedeće godine (H1/2019). Navedeno proširenje će omogućiti veće brzine prijenosa

podataka. Međutim, proširenje 4G tehnologijom neće imati utjecaj na jačinu signala, tj. neće donijeti bolju pokrivenost. Lokacija koja pokriva manji dio navedenog područja (Muć) ima u radu 2G/3G/4G tehnologije. Kvaliteta usluge kod korisnika može varirati ovisno o tome koja tehnologija se koristi (2G/3G/4G), koliko je opterećenje mobilne mreže (broj korisnika), koji uređaj/opremu korisnik koristi kao i o mikrolokaciji gdje se korisnik nalazi. Uzimajući u obzir ranije navedeno, za očekivati je da su korisničke brzine prijenosa podataka ispod brzina koja se očekuje od pojedine tehnologije.

Trenutno HT nema u planu novu lokaciju koja bi popravila signal na tom području.

Budući da HT u svom očitovanju nije dao konkretne podatke o prijenosnim brzinama za područje naselja Radunić to je HAKOM organizirao i proveo ta mjerenja. Tako je izvršeno mjerenje brzine (TP i HTTP protokol) te pinga i to za mreže tipa; GSM, UMTS i LTE. Rezultati mjerenja su sastavni dio spisa predmeta.

Mjerenja su provedena na deset lokacija od čega na šest lokacija nije izmjerena nikakva brzina prijenosa. Obzirom da na tim lokacijama zbog prevelike duljine p.p. nije moguće pružiti Internet uslugu minimalne brzine prijenosa od 1 Mbit/s preko nepokretne mreže to proizlazi da stanovnici naselja Radunić na tim lokacijama ne mogu ostvariti univerzalnu uslugu.

Modernizacija telekomunikacijske mreže na predmetnom području planirana je kroz sredstva iz Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja. Splitsko Dalmatinska županija je pripremila Plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa na području većeg broja JLS (nositelj projekta Općina Trilj) za koji je završena javna rasprava i kojim se osigurava razvoj pristupne širokopojasne infrastrukture nove generacije na području cijele Općine Muć a samim tim i na području naselja Radunić.

Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja, HAKOM je nakon ocjene svih iznesenih tvrdnji i dokaza utvrdio sljedeće.

Sukladno članku 35. stavku 1. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17; dalje: ZEK) univerzalne usluge moraju biti dostupne svim krajnjim korisnicima usluga po pristupačnoj cijeni na cijelom području Republike Hrvatske, na temelju razumnog zahtjeva krajnjeg korisnika usluga, neovisno o njihovoj zemljopisnoj lokaciji.

Sukladno članku 35. stavku 2. točki 1. ZEK-a univerzalne usluge obuhvaćaju pristup javnoj komunikacijskoj mreži i javno dostupnim telefonskim uslugama na nepokretnoj lokaciji, što omogućuje govornu komunikaciju, komunikaciju putem telefaksa i podatkovnu komunikaciju, uz brzine prijenosa podataka koje omogućuju djelotvoran pristup internetu, uzimajući u obzir raširene tehnologije kojim se koristi većina pretplatnika, kao i tehnološku ostvarivost.

Odlukom HAKOM-a (Klasa: UP/I-344-01/15-07/01, Urbroj: 376-10-15-19) od 23. rujna 2015., HT je određen operatorom univerzalnih usluga na teritoriju Republike Hrvatske za razdoblje u trajanju od četiri godine.

HT je, sukladno članku 18. stavku 5. Pravilnika o univerzalnim uslugama u elektroničkim komunikacijama (NN br. 146/12, 82/14 i 41/16; dalje: Pravilnik) obavezan realizirati svaki razumni

zahtjev korisnika za pristupom javnoj telefonskoj mreži i javno dostupnim telefonskim uslugama na jednoj nepokretnoj lokaciji korisnika, odnosno na mjestu njegova boravišta ili prebivališta.

Sukladno članku 19. stavku 5. Pravilnika operator univerzalnih usluga obvezan je osigurati da pretplatnički pristupni vodovi u njegovoj komunikacijskoj mreži omogućuju brzinu prijenosa podataka od najmanje 1 Mbit/s.

Slijedom navedenog ostaje sporno je li zahtjev korisnika da im se omogući univerzalna usluga razuman. Zakonodavac nije posebno određivao kada se zahtjev korisnika ima smatrati razumnim već je isto ostavio u slobodnoj dispoziciji HAKOM-a.

Pri odlučivanju o osnovanosti zahtjeva korisnika, HAKOM je uzeo u obzir činjenicu da se radi o zahtjevu većeg broja korisnika, odnosno da veći dio naselja nema mogućnost univerzalne usluge. HAKOM je također uzeo u obzir da se usluga korisnicima može realizirati uz određena investicijska ulaganja (cca 180.000,00 kn) što HAKOM smatra razumnim. Vezano za najavljena ulaganja u okviru Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja, ističe se kako se realizacija konkretnog projekta može očekivati tek krajem 2021., što HAKOM smatra neprikladnim u ovom slučaju.

Zaključno, HAKOM nije našao niti jedan razlog radi kojega bi se ovaj zahtjev imao smatrati nerazumnim slijedom čega je naloženo HT-u da u roku od 90 dana od dana zaprimanja ove odluke omogući korisnicima naselja Radunić korištenje univerzalne usluge pristupa internetu s brzinama prijenosa podataka od najmanje 1 Mbit/s.

Slijedom svega navedenog, a u skladu s člankom 12. stavkom 1. točkom 4. i člankom 35. stavkom 1. ZEK-a, te člankom 18. stavkom 5. Pravilnika, riješeno je kao u dispozitivu ove odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove odluke nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od primitka ove odluke.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen dipl. ing.

Dostaviti:

1. Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9, Zagreb, osobnom dostavom

2. Mjesni odbor Ogorje, Općina Muć, Donji Muć 254, 21203 Donji Muć, UP-osobna dostava
3. U spis